

ЯРОСЛАВ СЕМОТЮК

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ НАГОРОДИ

ДРУГЕ ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ

ПРИСВЯЧУЮ
УСІМ БОРЦЯМ
ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

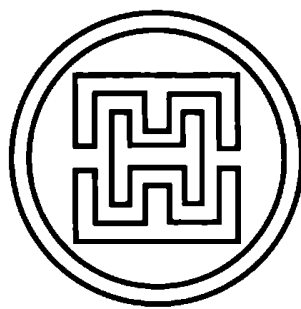
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
IN CANADA

VOL. XL

JAROSLAW SEMOTIUK

UKRAINIAN MILITARY AWARDS

ORDERS, CROSSES, MEDALS,
BADGES AND EMBLEMS

SECOND REVISED EDITION

TORONTO - 2004 - CANADA

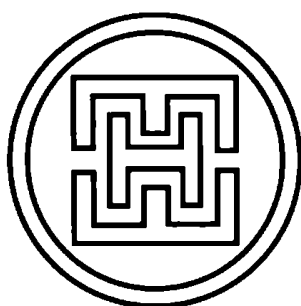
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
В КАНАДІ

Т. ХІ

ЯРОСЛАВ СЕМОТЮК

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ НАГОРОДИ

ОРДЕНИ, ХРЕСТИ, МЕДАЛІ, ВІДЗНАКИ
ТА НАШИВКИ

ДРУГЕ ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ

ТОРОНТО - 2004 – КАНАДА

УСІ РЕПРОДУКЦІЇ ВІДЗНАК Є ЇХНЬОГО СПРАВЖНЬОГО РОЗМІРУ
НАЗВИ НАГОРОД НАДРУКОВАНІ ВІДПОВІДНО ДО ГРАМОТ

РЕДАКТОР - МИКОЛА ГАВРИШ

ФОТОГРАФІЇ – ІВАН ҐЕРЕЧКА

ТИРАЖ: 1,000 ПРИМІРНИКІВ

ДРУГИЙ НАКЛАД

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ
COPYRIGHT - ALL RIGHTS RESERVED

I.S.B.N.: 0-9688187-3-0

UKRAINIAN MEDALS
55 Van Dusen Blvd., Toronto, Ontario, M8Z 3E8, Canada
ТЕЛ.: 416-233-6350

РІВНЕ - 2010 - УКРАЇНА

ВІД АВТОРА

Випускаючи в світ це видання, маю на меті познайомити українського читача, а передовсім нашу молодь, з українськими військовими традиціями, пов'язаними з боротьбою за вільну Україну. Ця перша спроба такого видання призначена також як інформація для колишніх українських вояків, як рівно ж і для колекціонерів, що цікавляться медалями.

Вжиток емблем і відзнак в Україні сягає сивої давнини. Ще за княжих часів представники різних значніших родів мали свої родові відзнаки чи герби. Їхнє військо-дружинники вживало ці відзнаки на прапорах і щитах, щоб відрізнити власних вояків від чужих. З прийняттям християнства на прапорах стала переважати релігійна символіка.

Пізніше, за часів козацької держави, в Україні не існувало централізованого уряду, що видавав би нагрудні чи інші відзнаки. Проте військові з'єднання, полки й сотні мали свої власні прапори різних кольорів і розмірів, а також печатки. Символіка зображень на них була більш-менш стандартна - в основному зброя, сонце, місяць, зірки, а також і релігійна. Зразки таких прапорів, які можна вважати першими військовими відзнаками, збереглися по кількох музеях.

Щойно в ХХ-му столітті українські військові відзнаки стали набувати знайомих нам форм.

Подано тут з короткими описами, по можливості в хронологічному порядку, всі відомі українські військові ордени, хрести й медалі, а також і ветеранські гаптовані емблеми та відзнаки - нагрудні, нараменні та для шапок. У деяких випадках через брак інформації не можна було подати точних дат і місця випуску.

Коротенька історія українських військових відзнак така: після князівського періоду й козаччини новітнє українське військо було започатковане створенням Легіону Українських Січових Стрільців (присяга 3.9.1914 р.), а пізніше - Армії Української Народної Республіки та Української Галицької Армії. Під час Існування Української Самостійної Держави в 1919 році були вироблені закони, грамоти та проекти бойових хрестів та медалів на стрічках чотирьох ступенів - разом сім штук. 27-го листопада 1921 року був затверджений Головою Директорії Симоном Петлюрою в імені Української Народної Республіки Закон-правильник про медаль для вшанування Повстанців. В той же час Військовий Секретарят Західної Української Народної Республіки опрацював цілу низку військових нагород для Укратнської Галицької Армії. Однак через тривалий безпереривний воєнний стан, ці нагороди не були випущені. 10 грудня 1923 року був затверджений Президентом Української Народної Республіки в Екзилі Миколою Лівіцьким Закон і Статут Ордена "БАЗАР" для відзначення учасників II Зимового Походу (26.10.1921 - 6.12.1921). Орден не був виготовлений. Тому більшість пізніших випусків - це пропам'ятні відзнаки, призначені для усіх учасників

даних військових формацій чи окремих бойових акцій, а згодом і для відмічення ювілейних річниць цих формацій чи ветеранських організацій.

Згодом виникли нові українські військові формації: Карпатські Січовики (1938 р.), Українська Повстанська Армія (1942 р.), Українське Визвольне Військо (1943 р.) та Перша Українська Дивізія Української Національної Армії (28.4.1943 р.).

Дещо про символіку кольорів на стрічках. Більшість стрічок вживає у різних видах жовтоблакитний чи синій кольори, пов'язані з національними барвами. Малиновий колір на стрічках символізує добу козаччини, зелений - відродження, червоний - пролиту кров, білий - самопосяту, чорний - жалобу.

Більшість українських відзнак має на собі зображення українського національного герба - Тризуба, а також часто й схрещені мечі на знак збройної боротьби. Кожна відзнака має свій докладно опрацьований і затверджений правильник-статут. До неї додається грамота з підписами, офіційною печаткою і числом відзнаки. Для уділень відзнак створюються спеціальні Нагородні Ради й Капітули, що розглядають і затверджують окремі заяви.

Саме нагородження відбувається дуже урочисто, під час українських національних свят або з'їздів.

Великі хрести й медалі на стрічках слід носити у рівному ряді на лівому боці над кишенею гранатової блюзи. Мініатюри носяться окремо, на лівому вилозі цивільного одягу. Невійськові особи мають право носити великі спадкові відзнаки, призначені для них. Відзнаки носять тільки під час національних свят, академій, з'їздів, панахид і похоронів. Ветеранську відзнаку можна носити ввесь час.

Загально прийнято не класти в домовину померлого його заслужених нагород. Це можна робити тільки на спеціальне бажання даної особи висловлене ще за життя. Однак слід обов'язково виставити всі нагороди на віко відкритої домовини біля голови небіжчика. Після похорону родина покійника повинна оправити в спеціальну засклену раму всі його нагороди разом з його фото, прізвищем та військовою рангою, щоб таким чином зберегти пам'ять про українського вояка. Відзнаки та інші нагороди можна також передати українським музеям чи до збірок тих колекціонерів, що мають намір показувати їх ширшому загалові.

На цьому місці складаю щиру подяку за допомогу п. Б. Заячківському, д-р Р. Зельонці, м-р. О. Городиському, п. І. Дитюкові та п. Р. Дубинякові.

Від часу першого видання книжки в 1991 році проминуло вже 13-ть років. За той час було випущено декілька нагород присвячених різним ювілеям українських ветеранських організацій. До другого видання 2004 року надрукованого в Канаді двома окремими випусками в українській та англійській мовах, увійшли нагороди не поміщені, з огляду на брак відповідних інформацій, в першому виданні. Також зроблено декілька незначних поправок в описанні нагород.

Ярослав Семотюк

АВТОР

Ярослав Семотюк народився в Західній Україні на Покутті в м. Заболотів. У воєнний час покинув рідні сторони через наступ Червоної Армії. Дальша подорож до Польщі, Словаччини і Австрії, а звідтам до різних міст Німеччини "під бомби". По закінченню війни перебував у таборах переміщених осіб в Баварії, а згодом 1949 року переселився до Канади до Вінніпегу, а звідтам переїхав до Торонта, де в 1956 році одружився. Довгі роки працював керівником різних відділів у фабриці дорогоцінних металів. Збирає Українські

поштові марки, гроші, листівки та військові нагороди, які часто виставляє для ширшої публіки. Саме ця остання колекція стала приводом до зібрання матеріалу, написання і видання своїм власним коштом в 1991 році першої того роду люксової книжки про "Українські Військові Відзнаки" з кольоровими репродукціями усіх відомих нагород, - окремими випусками в українській та англійській мовах. Книжка відразу стала дуже популярною і розійшлася по всіх закутках світу. Як рівнож була три рази перевидана в Україні великими тиражами двома окремими видавництвами Києва і Львова. Це дало можливість багатьом людям вперше познайомитися зі славною боротьбою українських військових з'єднань за Незалежність України. З цього приводу появилось багато похвальних рецензій в численній пресі України і Діяспори, як рівнож і в професійних колекціонерських різномовних журналах світу. У свою чергу ця книжка спонукала Уряд Незалежної України в 1995 році присвятити весь журнал "Пам'ятки України" історії нагород України, а рік пізніше видано три-томник під назвою "Нагороди України". В обидвох цих багато тиражних виданнях поміщено цілу низку кольорових репродукцій нагород з оригінальної книжки автора. Це саме зроблено у двох окремих книжках "Дивізійників", та інших виданнях в Діяспорі і Україні. За цю працю в 1996 році автор одержав "Вітальний Лист" від Президента України. В 1998 році підчас XII Головного Делегатського З'їзду Братства "Дивізійників" в м. Ніагара Фалс, Головна Управа нагородила "Золотим Хрестом за особливі заслуги". У 2003 році Президент України іменував автора кавалером ордену "За Заслуги" III ступеня.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО

1). Дружинник княжих часів. 2). Козак з XVI ст. 3). Козацький полковник з XVII ст. 4). Чорноморський козак з XVIII ст. 5). Кубанський козак з XIX ст. 6). Піхотинець УСС. 7). Кіннотчик УСС. 8). Полковник УГА. 9). Піхотинець УГА. 10). Козак СС., з часів Центральної Ради. 11). Сотник з часів Директорії УНР. 12). Черношличник (кіннотчик). 13). Синнежупанник. 14). Старшина Карпатської Січі. 15). Стрелець І. УД-УНА (артилерист). 16). Старшина УПА.

1. ОРДЕН (ЛИЦАРІВ) ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ (Перший випуск).

Перший довоєнний випуск виготовлений у Варшаві. Встановлений і затверджений 19.10.1920 року головним Отаманом Військ У.Н.Р. Симоном Петлюрою для усіх учасників Першого Зимового Походу (6.12.1919 - 6.5.1920) під командуванням ген.-полк. Михайла Омеляновича-Павленка (Хрест ч. 1). Також нагороджені були ген. Юрко Тютюнник (ч. 2), ген. Олександр Загородський (ч. 3) та Головний Отаман Симон Петлюра.

Виміри хреста - 42 мм x 42 мм.

Ширина стрічки - (перевиданої) - 35 мм, з трьома синіми смужками на жовтому тлі. Тризуб у гладенькій зірці без "променів". Оригінальна стрічка на підставі правильника мала бути 30 мм ширини з трьома блакитними та трьома жовтими смужками. Оригінальна грамота видана у Варшаві 1920 року, - перевидана в С.Ш.А. у зменшеному розмірі. Автор проекту хреста – С.Красноперів.

1а. ОРДЕН (ЛИЦАРІВ) ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ (Другий випуск).

На другому повоєнному випуску попереднього хреста, призначеного для учасників Першого Зимового Походу, зірка з "променями". Виміри великого хреста 43 мм x 43 мм. Ширина стрічки - 35 мм. Виміри мініатюри - 17 мм x 17 мм зі стрічкою 12 мм ширини. Напис на зворотній стороні: "6.12.1919 - за зимовий похід і бої - 6.5.1920".

Існує також мініатюра без напису на зворотній стороні.

Було зроблено два окремі дещо відмінні випуски хреста.

Голова Української Національної Ради Іван Багряний затвердив 8.3.1958 року новий статут Ордену Залізного Хреста.

Голова Президії Орденської Ради - ген.-полк. Олександр Загородський (10.4.1889 - 4.8.1968), командир Волинської Дивізії.

2. ОРДЕН (ХРЕСТ) СИМОНА ПЕТЛЮРИ.

Встановлений 22.5.1932 року Головною Командою Військ Української Народньої Республіки за підписом Гол. Отамана (Президента У.Н.Р. в Екзилі) Андрія Лівіцького в 15-ліття відновлення армії У.Н.Р. для всіх вояків, учасників Визвольних Змагань. Хрест надаваний 1936 року.

Президія Української Національної ради 25.7.1974 року переіменувала хрест на Орден з правом спадкоємности.

Було зроблено три випуски хреста. Перший в Польщі, (на зворотній стороні в нижній частині хреста витиснено латинськими буквами "J. Kweksilber - Warszawa"), другий випуск - зворотна сторона з блискучого срібlistого металю. Зворотна сторона третього випуску, зробленого в С.Ш.А. - з матового срібlistого металю. Виміри хреста - 42 мм x 25 мм. Ширина стрічки - 35 мм, на ній три кольори: синій, жовтий та чорний. Мініатюра - 20 мм x 13 мм, зі стрічкою 12 мм ширини.

Є мініатюри, на яких меч не виступає, як окрема частина, над поверхнею хреста.

Автор проекту хреста - полк. Микола Битинський.

3. ХРЕСТ ЛЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ (ГУЦУЛЬСЬКИЙ).

Встановлений 1918 (?) року Центральною Управою Українських Січових Стрільців у Відні для всіх вояків - членів легіону.

Є два розміри цього хреста: більший, "парадний", виміри - 45 мм x 45 мм, стрічка 40 мм ширини, а також і менший "на щодень", виміри якого - 36 мм x 36 мм, зі стрічкою 12 мм ширини. На стрічках - по дві жовті смужки на перериваному синьому тлі. Існує певний сумнів щодо оригінальності цих стрічок.

На хресті букви: вгорі "У", з боків "С", внизу - "1914". Існує варіант хреста з "левиком" у центрі.

Автор проекту хреста - Лев Гец.

4. "БОЙОВИЙ" ХРЕСТ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ (МАЗЕПІНСЬКИЙ).

Встановлений 1940 року в Кракові для вояків Бригади У.С.С. в лавах Галицької Армії. Існують два випуски хреста.

Великий хрест першого випуску складається з двох частин: щит з Тризубом пригвинчений до хреста. Його виміри - 38 мм x 28 мм. Стрічка 38 мм ширини, з двома яснофіолетовими смужками по боках на чорному тлі.

Великий хрест другого випуску 1964 року зроблений з одного шматка металю. Виміри цього хреста і стрічки ті ж самі, що й першого випуску.

Мініатюра з 1940 року на закрутці - 20 мм x 15 мм.

Автор проекту хреста - Лев Лепкий.

5. ПРОПАМ'ЯТНА ВІДЗНАКА 50-ЛІТТЯ ЛЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Встановлена 10.10.1964 року Головною Управою Об'єднання Бувших Вояків-Українців в Америці. Голова Капітули - д-р Володимир Галан.

Виміри відзнаки-хреста - 37мм x 37 мм, стрічка 35 мм ширини, малинового кольору.

6. МЕДАЛЯ В 10-РІЧНИЦЮ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Встановлена 1927 року.

Існують медалі двох різних розмірів.

Діаметр більшої з них - 37 мм, а меншої - 34 міліметри.

Медалі також різняться своєю товщиною та відтінком металю, з якого вони були виготовлені. Існують також копії.

Оригінальна стрічка 38 мм ширини, з двома жовтими смужками (5 мм) по боках на блакитному тлі.

Перевидана стрічка 35 мм ширини, з двома жовтими смужками (3 мм) по боках на блакитному тлі.

7. ХРЕСТ ДИРЕКТОРІЇ - 10-ЛІТТЯ З'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Встановлений 1929 року в Празі і випущений членом Директорії А. Макаренком для відзначення річниці з'єднання Західньо- й Східньо-українських земель в єдиній державі, проголошеного Універсалом 1919 року.

Виміри хреста - 40 мм х 40 мм, стрічка 37 мм ширини, з трьома синіми смужками (перериваними) на жовтому тлі.

Напис на зворотній стороні: "Самостійність - Соборність". Існують також копії.

8. ПРОПАМ'ЯТНА ВОЄННА ВІДЗНАКА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (ГАЛИЦЬКИЙ ХРЕСТ).

Встановлена в серпні 1928 року Колегією Старшин (25 осіб) для всіх вояків У.Г.А. і виготовлена у Відні, де і відбулося перше нагородження ген. А. Кравсом (1871 – 1945).

Є два випуски цієї відзнаки.

Великі відзнаки довоєнного випуску (віденського) з хрестом на синьому або на жовтому тлі мають виміри 33 мм x 33 мм, стрічка 30 мм ширини, з двома вузькими жовтими смужками по боках на блакитному тлі. Ці відзнаки є зі стрічкою і на закрутці.

Виміри мініатюри на закрутці або на шпильці - 17 мм x 17 мм.

Виміри великої відзнаки повоєнного випуску - 35 мм x 35 мм, з такою самою стрічкою як і довоєнний випуск.

На зворотній стороні великих відзнак є напис: "У.Г.А. - 1918 за Україну її волю за честь і славу".

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 13 мм ширини.

9. ХРЕСТ 3-ої ЗАЛІЗНОЇ СТРЕЛЬЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ (1918-1921).

Встановлений Орденовською Радою 16.6.1922 року.

Хрест надавався воякам цієї дивізії. (Командир - ген.-полк. Олександр Удовиченко -20.2.1887 - 19.4.1975).

Виміри хреста - 30 мм x 30 мм, стрічка 27 мм ширини, з вузькою синьо-жовтою смужкою по середині чорного тла.

Хрест перевиданий в Англії і знаний також як ХРЕСТ ЗАЛІЗНОГО СТРІЛЬЦЯ.

10. ЮВІЛЕЙНО-ПРОПАМ'ЯТНА ВІДЗНАКА ФОРМАЦІЇ (КОРПУСУ) СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ (КИЇВСЬКИХ).

Відзнака відмічає 50-роковини від дня створення Корпусу під командуванням полк. Євгена Коновальця (14.6.1891 - 23.5.1938).

Встановлена 15.11.1967 року Радою Відзнаки в Чикаго. Голова - полк. В. Зарицький.

Випущено 100 відзнак. Виміри відзнаки - 40 мм x 28 мм, стрічка 33 мм ширини, з трьома жовтими смужками на синьому тлі.

Є дві мініатюри без стрічки і зі стрічкою. Їх виміри - 22 мм x 15 мм стрічка 12 мм.

Автор проекту відзнаки - мистець Леонід Перфецький.

11. ХРЕСТ КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ.

Випущений 1969 року Центральним Проводом Братства Карпатських Січовиків для всіх вояків Карпатської Січі. (голова - д-р Степан Росоха - 27.5.1908 - 20.4.1986).

Хрест срібного кольору. Виміри його - 40 мм x 40 мм, стрічка 40 мм ширини, з срібною смужкою посередині на синьому тлі та двома золотими смужками по боках.

На зворотній стороні напис: "Карпатська Січ 1938-39".

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 10 мм ширини.

Є хрести зі схрещеними металевими мечами на стрічці.

Автор проекту хреста - Др. Юрій Подлуський.

12. ХРЕСТ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (БЕЗ МЕЧІВ).

Встановлений і затверджений 20.10.1947 року Президентом Української Народньої Республіки в Екзилі Андрієм Лівіцьким та Військовим Міністром ген.-полк. Михайлом Омеляновичем-Павленком.

Влітку 1966 року Головна Нагородна Рада Українського Вільного Козацтва за підписом полк. А. Новицького надала цей хрест за їхню працю для України заслуженим цивільним особам, що належали до Українського Вільного Козацтва.

Виміри хреста - 40 мм x 40 мм, стрічка 35 мм ширини, з двома блакитними та, вузькими, жовтими стрічками по боках на червоному тлі.

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 10 мм ширини.

В 1990 році хрест був перевиданий Генеральною Управою У.В.К. в Канаді.

13. ХРЕСТ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (З МЕЧАМИ).

Встановлений і затверджений 20.10.1947 року Президентом Української Народньої Республіки в Екзилі Андрієм Лівіцьким та Військовим Міністром ген.-полк. Михайлом Омеляновичем-Павленком.

Влітку 1966 року Головна Нагородна Рада Українського Вільного Козацтва за підписом полк. А. Новицького надала хрест усім членам Українського Вільного Козацтва.

Деяка кількість хрестів була надана з 1950 року.

Виміри хреста - 40 мм x 40 мм, стрічка 35 мм ширини, з двома блакитними та, вужчими, жовтими стрічками по боках на червоному тлі.

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 10 мм ширини.

Золота лаврова гілка на стрічці давалася за участь у боях з ворогами України. Срібна лаврова гілка - за політичне ув'язнення або заслання.

Зірки давалися за число окремих поранень в боях за волю України.

В 1990 році хрест був перевиданий Генеральною Управою У.В.К. в Канаді.

13а. ХРЕСТ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (З МЕЧАМИ).

Встановлений і затверджений 20.10.1947 року Президентом Української Народньої Республіки в Екзилі Андрієм Лівичким та Військовим Міністром ген.-полк. Михайлом Омеляновичем-Павленком.

Влітку 1966 року Головна Нагородна Рада Українського Вільного Козацтва за підписом полк. А. Новицького надала хрест усім членам Українського Вільного Козацтва.

Виміри хреста – 38 мм x 38 мм, стрічка 35 мм ширини малинового кольору.

Золота лаврова гілка на стрічці давалася за участь у боях з ворогами України. Срібна лаврова гілка - за політичне ув'язнення або заслання.

Зірки давалися за число окремих поранень в боях за волю України.

В 2000 році хрест був перевиданий Центральною Управою У.В.К. в Канаді (Торонто), випущено 150 шт. плоских хрестів.

14. ВОЄННИЙ ХРЕСТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ - 40-РОКОВИНИ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Встановлений 8.3.1958 року Президією Української Національної Ради та надаваний Президентом Української Народної Республіки в Екзилі іменем Української Народної Республіки за підписом Міністра Військових Справ ген.-полк. Андрія Вовка для всіх учасників Визвольних Змагань.

Хрест надавався з правом спадкоємности.

Виміри хреста - 42 мм x 42 мм, стрічка 30 мм ширини, з двома зеленими смужками по боках на малиновому тлі.

Мініатюра - 17 мм x 17 мм, стрічка 13 мм ширини.

Автор проекту хреста - полк. Микола Битинський.

15. ХРЕСТ 60- РОКОВИНИ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Встановлений 22.5.1977 року Президією Української Національної Ради та надаваний Президентом Української Народньої Республіки в Екзилі іменем Української Народньої Республіки за підписом Керівника Ресорту Військових Справ ген.-хор. В. Филоновича для всіх учасників Визвольних Змагань.

Хрест надавався з правом спадкоємности.

Виміри хреста - 38 мм x 38 мм, стрічка 35 мм ширини, з двома малиновими смужками по боках на зеленому тлі.

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 13 мм ширини.

16. МЕДАЛЯ ЗА ПОРАНЕННЯ.

Встановлена 17.5.1980 року Президією Української Національної Ради й надавана Президентом Української Народньої Республіки в Екзилі іменем Української Народньої Республіки за підписом Керівника Ресорту Військових Справ ген.-хор. К. Мандзенка для вояків поранених в боях за незалежність України.

Медаля надавалася з правом спадкоємности.

Розмір медалі - 37 мм у діаметрі, стрічка 33 мм ширини, з широкою темномалиною смужкою по середині чорного тла.

Напис на медалі: "За жертву крові в боях за волю України".

Число зірок на стрічці відповідає кількості окремих поранень.

17. ВІДЗНАКА 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Встановлена 1949 року Капітулою Пропам'ятних Відзнак Дивізії. Правильник устійнений 18.9.1951 року за підписом ген.-полк. Павла Шандрука. 2,000 відзнак випущено 1952 року в Англії (виготовлених в Західній Німеччині) для усіх колишніх вояків Дивізії.

Виміри відзнаки зі закруткою без стрічки - 18 мм x 18 мм.

В 1983 році в С.Ш.А. випущено 1,000 великих відзнак з вимірами 32 мм x 32 мм і стрічкою 33 мм ширини, з вузькими синіми смужками по боках жовтого тла.

Мініятюра - 15 мм x 15 мм, стрічка 15 мм ширини.

В 1990 році перевидано обидві відзнаки на стрічках по 500 штук кожної. Деталі на відзнаках дещо відмінні від оригінального випуску.

18. ВІДЗНАКА БИТВИ ПІД БРОДАМИ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ - (13.7. - 22.7.1944).

Встановлена 1949 року Капітулою Пропам'ятних Відзнак Дивізії. Правильник устійнений 18.1.1951 року за підписом ген.-полк. Павла Шандрука.

500 відзнак випущено 1952 року в Англії (виготовлені в Західній Німеччині) для всіх учасників битви.

Форма відзнаки - великий щит з вимірами 45 мм x 36 мм на закрутці.

В 1983 році в С.Ш.А. випущено велику відзнаку з вимірами 38 мм x 32 мм і стрічкою 32 мм ширини з блакитно-жовтою смужкою на чорному тлі.

Мініатюра – 24 мм x 20 мм, стрічка 10 мм ширини.

В 1990 році перевидано обидві відзнаки на стрічках по 500 штук кожної. Деталі на відзнаках дещо відмінні від оригінального випуску, а мініатюра зменшена до 15 мм x 13 мм.

19. ПРОПАМ'ЯТНА МЕДАЛЯ СВ. АРХИСТРАТИГА МИХАЇЛА В 20-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ СТРЕЛЬЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ "ГАЛИЧИНА".

Встановлена 1963 року Головною Управою Братства Колишніх Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії у С.Ш.А. За підписами ген.-полк. Павла Шандрука і ген.-пор Михайла Крата - командира Дивізії.

Діаметр медалі - 37 мм, ширина стрічки - 35 мм, на ній кольори: жовтий, блакитний, червоний і чорний.

Напис на зворотній стороні: "Viribus Unitis ("Спільними силами") - Стрілецька Дивізія Галичина".

Діаметр мініатюри - 20 мм, стрічка 13 мм ширини.

Автор проекту медалі - Любомир Рихтицький.

20. ХРЕСТ 40-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Встановлений 18.6.1985 року наказом ч. 143 Президією Української Національної Ради й надаваний Президентом Української Народної Республіки в Екзилі іменем Української Народної Республіки за підписом Керівника Ресорту Військових Справ д-ра Романа Богатюка.

Виміри хреста - 30 мм x 30 мм.

Стрічка - 35 мм ширини, з білою смужкою посередині зеленого тла.

Мініатюра - 15 мм x 15 мм, стрічка - 15 мм ширини.

Командир Української Національної Армії (18.3.1945 - 8.5.1945) - ген.-полк. Павло Шандрук (28.2.1889 - 15.2.1979).

21. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ ЗА ОСОБЛИВІ ЗАСЛУГИ.

Встановлений 1988 року Головною Управою Братства Колишніх Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії в Торонто, Канада - голова др. М. Малецький.

У 1989 році випущено 500 хрестів.

Виміри хреста 35 мм x 35 мм, ширина стрічки блакитного кольору - 38 мм.

Мініатюра - 20 мм x 20 мм, стрічка 15 мм ширини. Хрести позолочені.

Автор проекту хреста - інж. Василь Палієнко.

22. ПРОПАМ'ЯТНА МЕДАЛЯ 1000-ЛІТТЯ УДЕРЖАВЛЕННЯ ХРИСТІЯНСТВА В УКРАЇНІ.

Встановлена 1988 року Головною Управою Братства Колишніх Вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії в Торонто, Канада - голова др. М. Малецький.

У 1989 році випущено 1000 медалів.

Діаметр медалі - 35 мм, стрічка - 34 мм ширини, з двома жовтими смужками на блакитному тлі.

На зворотній стороні напис: "1 Дивізія Української Національної Армії".

Діаметр мініатюри - 20 мм, стрічка 18 мм ширини. Медалі позолочені.

Автор проекту медалі - інж. Василь Палієнко.

23. ПРОПАМ'ЯТНА МЕДАЛЯ 50 - РІЧЧЯ ДИВІЗІЇ "ГАЛИЧИНА" - 1943 - 1993.

Встановлена 1993 року Головною Управою Братства Колишніх Вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії в Торонто, Канада - голова др. М. Малецький.

Діаметр медалі - 35 мм, стрічка 35 мм ширини з малиною смужкою по середині, та двома вузькими блакитними смужками по боках жовтого тла.

Випущено 1,000 медалів.

Автор проекту медалі - Андрій Коморовський.

24. ПРОПАМ'ЯТНА МЕДАЛЯ 60-РІЧЧЯ ДИВІЗІЇ "ГАЛИЧИНА" - 1943 - 2003.

Встановлена 2003 року Головною Управою Братства Колишніх Вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії в Торонто, Канада - голова А. Коморовський.

Діаметр медалі - 35 мм, стрічка 35 мм ширини з двома малиновими смужками по середині, та двома вузькими блакитними смужками по боках жовтого тла.

Випущено 900 медалів, у Львові, Україна.

Автор проекту медалі – Віталій Манзуренко.

25. ЮВІЛЕЙНИЙ ХРЕСТ 40-РІЧЧЯ ОБ'ЄДНАННЯ ВОЯКІВ І ПРИЯТЕЛІВ 2-ДИВІЗІЇ "ВІЛЬНА УКРАЇНА" УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Встановлений 28-го березня 1985 року Крайовою Управою Об'єднання в С.Ш.А, в 40-ву річницю створення У.Н.А. – голова мгр. Іван Буртик.

У 1985 році випущено 104 хрести.

Виміри хреста 38 мм x 32 мм. Ширина стрічки 35 мм з білою смужкою на синьому тлі.

Мініатура - 22 мм x 18 мм зі стрічною 12 мм ширини. Така ж сама мініатура є і на закрутці.

Автор проекту хреста - Володимир Васьків.

26. ВІДЗНАКА 40-ЛІТТЯ ТОВАРИСТВА БУВШИХ ВОЯКІВ АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ У ФРАНЦІЇ.

Встановлена 1967 року Управою Товариства для всіх його живих членів та родин померлих з правом спадкоємності.

Виміри відзнаки - 38 мм x 32 мм, стрічка 37 мм ширини з жовтою смужкою по середині блакитного тла.

Є мініатюри без стрічки і зі стрічкою, їх виміри - 17 мм x 15 мм. Стрічка 15 мм ширини.

Напис на зворотній стороні відзнаки - французькою мовою.

27. МЕДАЛЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА С.В.У.

Встановлена 1977 року Президією Світової Ради Співки Визволення України за підписом І. Кавуненка й випущена в Австралії. Діаметр великих позолочених і бронзових медалів - 33 мм, стрічка 38 мм ширини, з блакитною смужкою по середині жовтого тла. На зворотній стороні напис англійською мовою: "Український поет, борець за волю всього людства" та "Обніміте ж (брати) мої найменшого...".

Діаметр мініатюри зі золота (11 крт.) - 20 мм.

Медаля призначена для тих українців і чужинців, що сприяють справі визволення України.

Медалею було нагороджено багатьох ветеранів різних українських військових формацій, які проживають в багатьох державах світу.

28. ХРЕСТ ЗАСЛУГИ БУКОВИНСЬКОГО КУРЕНЯ В 45-РІЧЧЯ ЙОГО СТВОРЕННЯ.

Встановлений 1986 року Командою Буковинського Куреня за підписом полк. Петра Войновського – командира Куреня з 1941 р.

Виміри хреста - 43 мм х 20 мм, ширина жовто-блакитної стрічки - 35 мм.

На зворотній стороні хреста напис: "Хрест заслуги Боевики Воїневи Буковинського Куреня".

В 1995 році хрест був перевиданий у невеликій кількості з нагоди відкриття Пам'ятника Буковинського Куреня в Чернівцях.

29. ЮВІЛЕЙНИЙ ХРЕСТ 50-РІЧЧЯ СОЮЗУ БУВШИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В КАНАДІ (28.4.1937).

Встановлений 1987 року Генеральною Управою Союзу за підписом майора Віктора Роенка.

Виміри хреста - 35 мм x 33 мм, стрічка 35 мм ширини, на ній блакитна смужка з "зірками" по середині малинового тла.

Мініатюра без стрічки - 17 мм x 15 мм.

Хрест випущений з правом спадкоємности.

Автор проекту хреста – Петро Цехош.

30 . ЛИЦАРСЬКИЙ ХРЕСТ ЗАСЛУГИ - 70-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В КАНАДІ.

Встановлений 1998 року Головною Управою Української Стрілецької Громади в Канаді в м. Торонто - Голова - Андрій Славич. У.С.Г. Заснована 23.1.1928 року у Вінніпегу ветеранами Української Галицької Армії, та Армії Української Народньої Республіки.

Виміри хреста - 38 мм x 38 мм, стрічка 30 мм ширини і 50 мм довжини з 5-ма вузькими жовтими смужками на синьому тлі.

На зворотній стороні напис: "У.С.Г. Канада 1928 – 1998" і порядкове число.

Випущено 500 хрестів у Львові, Україна.

31. ПРОПАМ'ЯТНА ВІДЗНАКА (ХРЕСТ) "ЗА УКРАЇНУ" В 50-РІЧЧЯ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Встановлена 1967 року Об'єднанням Бувших Вояків-Українців в Америці.

Велика відзнака без стрічки. Її виміри - 37 мм x 37 мм.

Мініатюра - 20 мм x 20 мм, стрічка синього кольору 12 мм ширини.

Існує варіант великої відзнаки (помилковий) з мечами направленими вниз.

МАЛОВІДОМІ ХРЕСТИ

32. ЗАПОРОЗЬКИЙ ХРЕСТ 1-го СТУПЕНЯ. (Є також хрести II і III ступеня).

Встановлений Орденською Радою Ордена Запорозьких Козаків в Європі.

5-го липня 1947 року нагороджено ген.-полк. Павла Шандрука (28.2.1889-15.2.1979). Також були нагороджені генерали Віктор Дяченко (14.3.1892 - 26.4.1971), Михайло Крат (1892 - 1979), та інші високі старшини українських віськових формацій за хоробрість і мужність.

Виміри хреста: 42 мм x 42 мм. Кольори невідомі (правдоподібні).

33. НЕВІДОМИЙ ХРЕСТ.

На зворотній стороні хреста в горі число "26", з ліва на право виритий напис: "Сотник Доценко" в низу "1897" – (це можливо рік народження?).

Виміри хреста: 40 мм x 40 мм.

33а. НЕВІДОМИЙ ХРЕСТ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛОТИ (?), зі срібла.

Виміри хреста: 40 мм x 40 мм.

33б. ОРДЕН ЗА II ЗИМОВИЙ ПОХІД (26.10-6.12.1921) "БАЗАР". II - КЛЯСИ.

Випущений у малій кількості в Європі (Прага ?) в 30-их роках (?).

Існує Орден I кляси зі стрічкою на шию і II кляси на груди.

Виміри хреста: 63 мм x 52 мм (фото зменшене).

ХРЕСТИ ЗАСЛУГИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

34. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ БОЙОВОЇ ЗАСЛУГИ У.П.А.

ХРЕСТ 1-ої КЛЯСИ - червоний з золотим Тризубом на синьому тлі. На стрічці - дві золоті зірки.

ХРЕСТ 2-ої КЛЯСИ - з позолоченого металю. На стрічці - одна золота зірка.

35. СРІБНИЙ ХРЕСТ БОЙОВОЇ ЗАСЛУГИ У.П.А.

ХРЕСТ 1-ої КЛЯСИ - з посрібленого металю. На стрічці - дві срібні зірки.

ХРЕСТ 2-ої КЛЯСИ - з посрібленого металю. На стрічці - одна срібна зірка.

36 . БРОНЗОВИЙ ХРЕСТ БОЙОВОЇ ЗАСЛУГИ У.П.А.

Хрест з бронзи. На стрічці - одна зірка.

Виміри усіх хрестів - 27 мм х 27 мм. Стрічки червоні, з двома чорними смужками, - 30 мм ширини.

Хрести бойової заслуги одержували тільки вояки У.П.А.

37. ХРЕСТИ ЗАСЛУГИ У.П.А. (ЗОЛОТИЙ, СРІБНИЙ І БРОНЗОВИЙ).

Для вояків Української Повстанської Армії та цивільних осіб.

ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ 1-ої КЛЯСИ - має золотий Тризуб на синьому тлі та подвійний позолочений металевий пасок на стрічці.

ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ 2-ої КЛЯСИ - з позолоченого металю, з одним позолоченим металевим паском на стрічці.

СРІБНИЙ ХРЕСТ 1-ої КЛЯСИ - з посрібленого металю, з подвійним посрібленим металевим паском на стрічці.

СРІБНИЙ ХРЕСТ 2-ої КЛЯСИ - з посрібленого металю, один металевий пасок на стрічці.

БРОНЗОВИЙ ХРЕСТ - зроблений з бронзи, один металевий пасок на стрічці.

Виміри хрестів - 27 мм x 19 мм. Стрічки - 30 мм ширини, з двома чорними смужками по боках на червоному тлі.

Усі хрести встановлені наказом Головного Командування У.П.А. 21.1.1944 року та затверджені Українською Головною Визвольною Радою і виготовлені за кордоном, в Західній Європі.

38 . МЕДАЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ ЗА БОРТЬБУ В ОСОБЛИВО ВАЖКИХ УМОВАХ.

Встановлена 6.6.1948 року постановою Української Головної Визвольної Ради.

Діаметр медалі - 30 мм. Стрічка - 32 мм ширини, з блакитними смужками на жовтому тлі.

39. ВІДЗНАКА ВОЯКА УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Виміри відзнаки, виготовленої з бронзового металю - 42 мм x 22 мм. Існують відзнаки оригінального випуску, а також перевидані в С.Ш.А. 1967 року в 25-річчя У.П.А., є і позолочені відзнаки, з 1987 року.

40. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ У 25-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Встановлений Капітулою Золотого Хреста У.П.А. 1967 року. Голова - Мирослав Климко.

Є два випуски: перший хрест з вимірами 25 мм x 25 мм зі золота на червоно-чорній стрічці 38 мм ширини.

Другий, перевиданий, випуск 1988 року, з позолоченого металю.

Автор проекту хреста – член У.П.А., мистець Ніль Хасевич.

41. ВІДЗНАКА (ХРЕСТ) РЕЙДУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ В 25-РІЧЧЯ (1947 - 1972).

Хрест встановлений у 1972 році в С.Ш.А. Для відзначення рейду відділів У.П.А. на Захід 1947 року. Виміри хреста - 28 мм x 28 мм.

42. ЮВІЛЕЙНА ВІДЗНАКА 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ - 14.10.1942.

Встановлена в Україні 1992 року. На звороті напис: "ВОЛЯ НАРОДАМ - ВОЛЯ ЛЮДИНІ" і порядкове число.

Виміри хреста: 40 мм x 40 мм.

43. ЮВІЛЕЙНА ВІДЗНАКА 60-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Встановлена Головною Булавою Всеукраїнського Братства ОУН-УПА ім. ген.-хор. Тараса Чуприники в Україні.

Нагороджується за участь у боротьбі за Волю України та активну діяльність у роботі Братства ОУН-УПА.

На звороті напис: "60 РОКІВ 1942-УПА-2002" і порядкове число.

Виміри хреста: 37 мм x 37 мм.

Відзнаку вироблено у Львові - 4,000 штук.

Автор проекту відзнаки - Володимир Турецький.

**ХРЕСТИ Й МЕДАЛІ ВСТАНОВЛЕНІ ПРЕЗИДИЄЮ ГОЛОВНОЇ
УПРАВИ ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
ГОЛОВА - МАЙ. Д-Р СВЯТОМИР М. ФОСТУН**

44. ПОЧЕСНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ-МЕДАЛЯ О.Б.В.У. ЗА ДОВГОЛІТНЮ ПРАЦЮ.

Встановлена 30.7.1974 року. - Членів Об'єднання Бувших Вояків-Українців за їхні заслуги було нагороджено цією медалею 1.11.1974 року.

Діаметр медалі - 30 мм, стрічка - 33 мм ширини, на ній такі кольори: посередині широка блакитна смужка з двома вузькими жовтими смужками по боках на темно-гранатовому тлі.

На зворотній стороні напис: "Почесне Відзначення".

45. ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА (БРОНЗОВА) О.Б.В.У. ЗА ЗАСЛУГИ.

Встановлена 8.7.1978 року.

Членів О.Б.В.У. та визначних громадян за їхні заслуги для О.Б.В.У. і працю в українському організованому житті було нагороджено цією медалею 1.9.1978 року.

Медаля без стрічки, її діаметр - 50 мм.

46. МЕДАЛІ ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ (ЗА ЗАСЛУГИ).

Встановлені 30.7.1981 року й надавані 1.1.1982 року.

ЗОЛОТА МЕДАЛЯ 1-ої КЛЯСИ - з позолоченого металю, діаметр медалі - 33 мм, стрічка - 36 мм ширини, на ній три кольори: посередині широка жовта смужка з двома вузькими гранатовими лініями на блакитному тлі.

БРОНЗОВА МЕДАЛЯ 3-ої КЛЯСИ. Діаметр медалі - 33 мм, стрічка - 32 мм ширини, на ній три кольори: посередині широка темно-жовта смужка з двома вузькими білими смужками по боках з чорними лініями на гранатовому тлі.

47. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ 1-ої КЛЯСИ О.Б.В.У. ЗА ЗАСЛУГИ.

Встановлений 5.9.1985 й надаваний 1.1.1986 року.

Виміри хреста - 36 мм x 36 мм, стрічка - 42 мм ширини з трьома вузькими жовтими смужками по середині темносинього тла й з вузькими жовтими лініями по боках.

Цим хрестом нагороджено тільки п'ятьох осіб. Між ними - бл. п. Кардинала Йосифа Сліпого та Митрополита Мстислава.

48. ХРЕСТИ ЗАСЛУГИ ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ - УКРАЇНЦІВ.

Встановлені 5.9.1985 року й надавані 1.1.1986 року.

СРІБНИЙ ХРЕСТ 2-ої КЛЯСИ. Виміри хреста - 36 мм x 36 мм. Стрічка - 33 мм ширини, з двома вузькими синіми смужками по боках на жовтому тлі. Хрест зі срібла, з темносиньою емаллю.

БРОНЗОВИЙ ХРЕСТ 3-ої КЛЯСИ. Виміри хреста - 36 мм x 36 мм. Стрічка - 33 мм ширини, з двома блакитними смужками по 6 мм ширини на жовтому тлі. Хрест бронзовий, з гранатовою емаллю.

49. ХРЕСТ ЗАСЛУГИ 2-ої КЛЯСИ О.Б.В.У.

Встановлений 4.10.1986 року й надаваний 1.1.1987 року.

Виміри хреста - 36 мм x 36 мм, стрічка 32 мм ширини, на ній три кольори: посередині яносивий пасок (світлий) з двома вузькими гранатовими смужками по боках на блакитному тлі. Хрест мідний, з білою емаллю.

50. ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ З МЕЧАМИ 1-ої КЛЯСИ О.Б.В.У. ЗА ЗАСЛУГИ.

Встановлений 29.4.1987 року й надаваний 1.1.1988 року.

Виміри хреста - 40 мм х 40 мм, стрічка - 38 мм ширини, з блакитною смужкою посередині на жовтому тлі та з двома вузькими зеленими і двома гранатовими смужками по боках. Металь хреста позолочений.

На зворотній стороні хреста напис: "О.Б.В.У." і порядкове число.

51 . ПРОПАМ'ЯТНИЙ ХРЕСТ 40-РІЧЧЯ О.Б.В.У.

Встановлений 31.8.1988 і надаваний влітку 1989 року.

Виміри хреста - 40 мм х 40 мм, стрічка - 38 мм ширини, червоного кольору з трьома білими лініями. В центрі хреста з червоної емалі - золотий Тризуб на блакитному тлі й напис "40 - О.Б.В.У."

Усі хрести і медалі нагороджувалися Президією Головної Управи О.Б.В.У.

Оформлював-графік Ростислав Глукко.

СТРІЧКИ ОРДЕНІВ, ХРЕСТІВ І МЕДАЛІВ

Орден Залізного
Хреста Армії УНР

Орден Симона
Петлюри

Хрест Легіону У.С.С.

Бойовий Хрест У.С.С.

Пропам'ятна Відзнака
50-ліття Легіону УСС

Медаля 10-річчя
Відбудови Україн.
Держави

Хрест Директорії 10-
ліття З'єднання
Українських Земель

Пропам'ятна Воєнна
Відзнака У.Г.А.

Хрест 3-ї Залізної
Стрілецької Дивізії
(1918-1921)

Ювілейно-Пропам.
Відзнака Корпусу Січ.
Стр. Київських

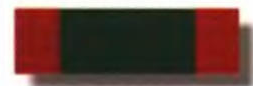
Хрест Карпатських
Січовиків

Хрест Укр. Козацтва

Воєнний Хрест УНР
40-роковини
Відродження Укр.
Збройних Сил

Хрест 60-роковини
Відродження Укр.
Збройних Сил

Медаля За
Поранення

Відзнак 1-ї Укр. Дивізії
У.Н.А.

Відзнака Битви під
Бродами 1-ї Укр. Див.
У.Н.А.

Пропам. Медаля Св.
Арх. Михаїла 20-
річчя Стріл. Див.
"Галичина"

Хрест 40-ліття Укр.
Нац. Армії

Золотий Хрест за
Особливі Заслуги

Пропам'ятна Медаля
1000-ліття
Християнства

Пропам'ятна Медаля
50-річчя Дивізії
"Галичина"

Пропам'ятна Медаля
60-річчя Дивізії
"Галичина"

Ювілей. Хрест 40-
річчя 2-ї Дивізії У.Н.А.

Відзнака 40-ліття
Бувших Вояків УНР у
Франції

Медаля Тараса
Шевченка С.В.У.

Хрест Заслуги Буков.
Куреня 45-річчя

Лицар. Хрест 70-річчя
Укр. Стр. Гром.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВІДЗНАКИ

52. ВІДЗНАКИ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Випущені в 1914 - 1917 роках Центральною Управою У.С.С. у Відні. Відзнаки є великі й малі з жовто-блакитними кокардами й кольоровою емаллю, металеві й целюлоїдні - разом 15 варіантів. (Інформація з оголошення 1.11.1917 року). На ілюстрації - три з них.

53. ВІДЗНАКА РАДИ (КОРПУСУ) СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ (КИЇВСЬКИХ).

Випущена 1919 року й скопійована в С.Ш.А. 1988 року. Відзнака з сріблястого металю, на ній стилізовані літери "СС" і гроно калини. Виміри відзнаки - 42 мм x 38 мм.

54. ВІДЗНАКИ СТАРШИНСЬКИХ ШКІЛ – ЮНАЦЬКОЇ, СПІЛЬНОЇ ТА ІНСТРУКТОРСЬКОЇ.

Перший випуск 163-ох старшин Спільної Юнацької Школи Армії Української Народньої Республіки відбувся 5.11.1919 року.

Відзнаку перевидано 1961 року у Франції паризькою групою колишніх юнаків.

Виміри відзнак: 50 мм x 36 мм, 58 мм x 43 мм та 58 мм x 38 мм.

**55. ВІДЗНАКА ЛЕГІОНУ ПОЛКОВНИКА РОМАНА СУШКА.
(ВІДЗНАКА ВІЙСЬКОВИХ ВІДДІЛІВ НАЦІОНАЛІСТІВ)**

Випущена в Німеччині 1939 року. Діаметр відзнаки - 45 мм.
Відзнака бронзова з Тризубом і мечем та написом "Слава Україні". Існує оригінальний випуск і перевиданий.

56. ВІДЗНАКА ДРУЖИНИ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Випущена 1941 року в Німеччині й перевидана в С.Ш.А. Виміри великої відзнаки - 50 мм x 38 мм. Ці відзнаки зроблені з бронзи, є також з срібlistого металю.

Мініатюра з срібlistого металю. Її виміри - 25 мм x 20 мм.

57. ТРИЗУБИ НА РОЗЕТКАХ ДЛЯ КАШКЕТІВ.

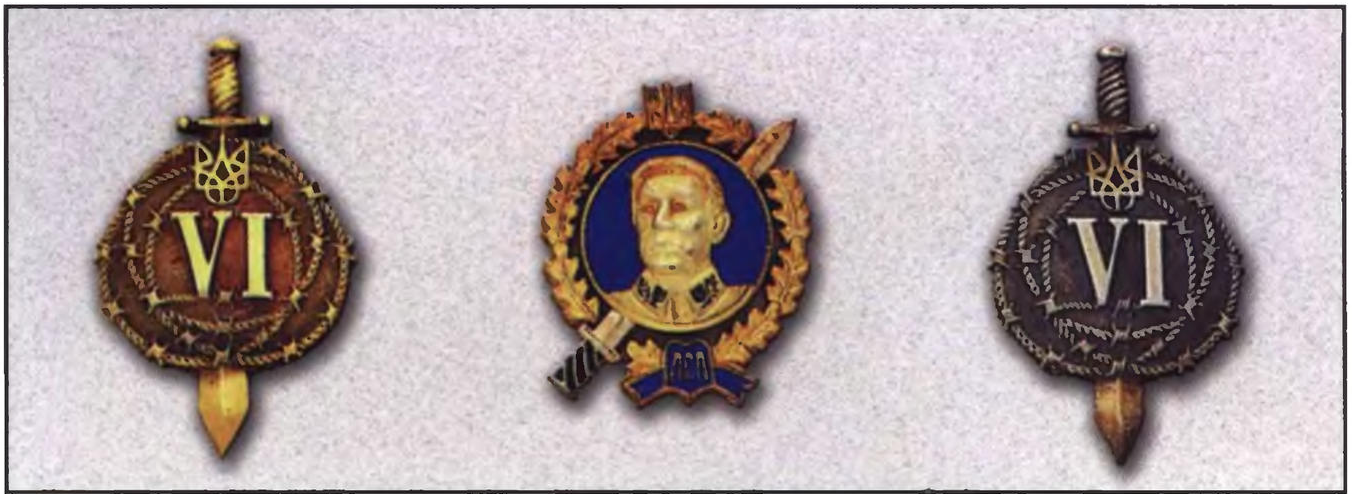
Виготовлені 1918 року для Армії Української Держави. Перевидані 1942 року для Української Порядкової Поліції в Галичині. Є три варіанти розеток: металевий Тризуб, золотий Тризуб на синьому тлі та синій Тризуб на жовтому. Діаметр розеток - 33 мм.

58. ОВАЛЬНІ ТРИЗУБИ ДЛЯ КАШКЕТІВ.

Випущені 1941 року для Українських Добровольців.

В 1945 році прийняті Українською Національною Армією (18.3.1945 - 8.5.1945).

Є три варіанти відзнаки з вимірами 30 мм x 26 мм.

59. ВІДЗНАКИ 6-ОЇ СТРЕЛЕЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

Командир - ген.-хор. Марко Безручко (31.10.1883 - 10.2.1944). Відзнаки є оригінальні й перевидані в С.Ш.А., позолочені і посріблені, з мечем направленим вниз, числом "VI", і Тризубом вгорі.

60. ВІДЗНАКА ЛЕГІОНУ ІМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ.

Встановлена 1952 р. в Німеччині для членів Легіону з бувших українських вояків советської армії.

Виміри відзнаки - 30 мм x 25 мм. На ній - золоте зображення Симона Петлюри на синьому тлі, меч навскіс і Тризуб вгорі.

61. ПОЧЕСНА (ПОБРАТИМСЬКА) ВІДЗНАКА УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО КОЗАЦТВА.

Випущена в С.Ш.А. 1965 року й перевидана в іншому варіанті Генеральною Управою Українського Вільного Козацтва в Канаді в 1989 році.

Виміри оригінальної великої відзнаки - 35 мм x 27 мм. Мініатюра - 18 мм x 15 мм, - існує два випуски.

Перевидана почесна відзнака - плеската, її виміри 38 мм x 30 мм.

Мініатюра 18 мм x 15 мм. Відзнаки позолочені, на них - білий хрест, перехрещені шабля і булава, вгорі - Тризуб з хрестом.

ВІДЗНАКИ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

62. УКРАЇНСЬКИЙ КОМБАТАНТСЬКИЙ ХРЕСТ.

Встановлений 1940 року в Кракові для ветеранів українських Збройних Сил. Є два випуски цього хреста: перший на шпильці, а другий, повоєнний, перевиданий в Німеччині - на закрутці.

Хрести є трьох розмірів: великий з вимірами 38 мм x 38 мм, середній - 20 мм x 20 мм і малий - 14 мм x 14 мм, випущений Головною Управою Української Стрільцької Громади в Канаді.

Існує також великий хрест без мечів і дещо відмінні хрести Об'єднання Бувших Вояків-Українців у Великій Британії, що випустило середній і малий розміри.

О.Б.В.У.А. (С.Ш.А.) Має хрест тільки малого розміру на золотому тлі. Є також середній хрест з білої емалії 20 мм x 20 мм і малий чорний без мечів.

63. ВЕТЕРАНСЬКА ВІДЗНАКА СОЮЗУ БУВШИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В КАНАДІ.

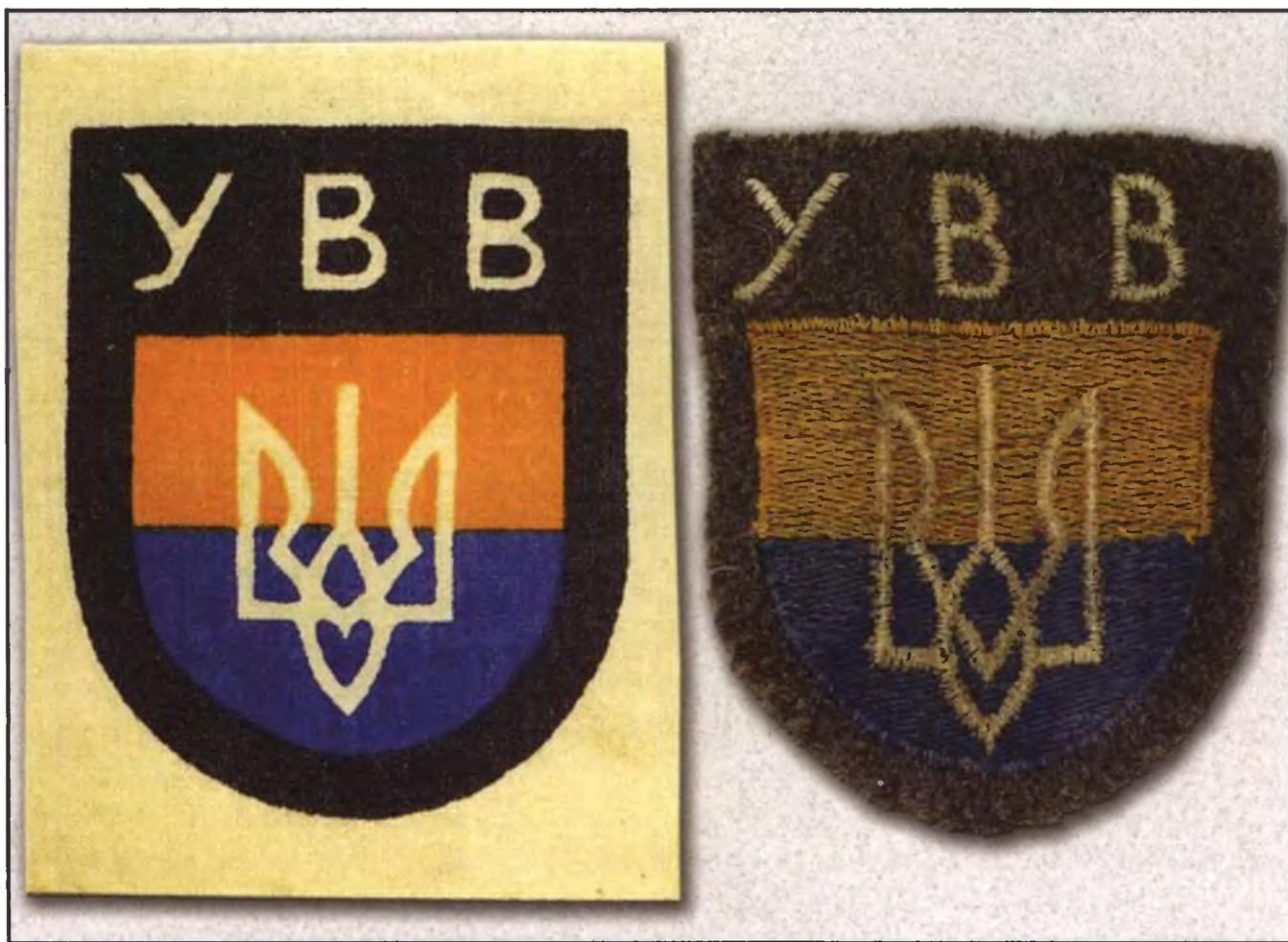
64. ВЕТЕРАНСЬКА ВІДЗНАКА ТОВАРИСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ У.П.А.

Є два випуски відзнаки: перша золота, друга позолочена.

65. ВЕТЕРАНСЬКА ВІДЗНАКА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ У.П.А.

Золота, випущена в С.Ш.А.

ЕМБЛЕМИ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ З'ЄДНАНЬ

66. НАРАМЕННІ ПОЛОТНЯНІ НАШИВКИ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ВІЙСЬКА - 1943 - 1945.

67. НАРАМЕННА ШОВКОВА НАШИВКА ТА ГАПТОВАНИЙ "ЛЕВ" НА КОВНІР - 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ "ГАЛИЧИНА" (Копії-?).

**68. УКРАЇНЬКА СТРЕЛЬЦЬКА ГРОМАДА В КАНАДІ - ЗАСНОВАНА
23.1.1928 РОКУ У ВІННІПЕЗІ.**

Емблема для беретів - золотий гапт на темно-синьому тлі.

Нагрудна нашивка - золотий гапт на блакитному тлі (два варіанти).

**69. СОЮЗ БУВШИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ У КАНАДІ -
ЗАСНОВАНИЙ 28.4.1937 РОКУ В МОНТРЕАЛІ.**

Нагрудна гаптована нашивка - золота, срібна і шовкова. Шовкова нагрудна нашивка перевидана 1988 року.

Є також металеві відзнаки та гаптовані нашивки на берети.

**70. БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.**

Емблема на шапку - золотий лев на синьому тлі.

Нагрудна гаптована нашивка - золотий лев на блакитному тлі з
гроном червоної калини та зеленим листям на чорному щиті.

Є ще три перевидані варіанти нашивок.

71. ОБ'ЄДНАННЯ ВОЯКІВ І ПРИЯТЕЛІВ 2-ої ДИВІЗІЇ "ВІЛЬНА УКРАЇНА" УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.

Емблема на шапку - золотий Тризуб на чорному тлі.

Нагрудна гаптована нашивка - срібний св. Архистратиг Михаїл на малиновому щиті на блакитному тлі з зеленим дубовим листям.

**72. ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УКРАЇНСЬКОЇ
ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.**

Нагрудна нашивка - золотий гапт на чорному тлі. Гаптована нашивка на шапку така сама як нагрудна тільки менша за розміром (40 мм x 40 мм).

**73. ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УКРАЇНСЬКОЇ
ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.**

Гаптовані нашивки першого випуску дещо відмінні від другого видання 1988 року в Торонто. Гаптована нашивка на шапку така сама як нагрудна тільки менша за розміром (діаметр 60 мм).

74. УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО.

Нашивка на шапку видана 1988 року в Торонто (фото зменшено на 5%).

75. ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

Старшинська емблема на шапку - з грубих золотих ниток - 1984 року.
Нагрудна гаптована нашивка - перший випуск 1959 року.

76. ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

Емблеми на шапки – золоті (1989 р.), срібні й шовкові - 1984 року.
Нагрудна нашивка - золота, срібна й шовкова - 1983 року.

77. УКРАЇНСЬКЕ ВИЗВОЛЬНЕ ВІЙСЬКО - 1943-1945.

Виготовлено Головною Управою Ветеранів у Великій Британії.

Емблема на шапку - золотий Тризуб на голубому тлі з дубовим зеленим листям і жолудями. Нагрудна нашивка - така сама тільки більша за розміром.

БІБЛІОГРАФІЯ ВАЖЛИВІШИХ СТАТЕЙ

Битинський М.: Українські військові відзначення - "Вісті Комбатанта", ч. 1,2,3, Торонто - Нью-Йорк, 1968.

Вовк А. (ген.): Военний Хрест - "Бюлетень СБУВ" ч. 2 (5), Торонто, 1959.

Городиський О.: Про медалі й військові відзначення - "Вісті" - ч. 121, Мюнхен, 1966.

Городиський О.: У справі неукраїнських військових відзначень - "Вільний Світ" ч. 32, Вінніпег, 1976.

Городиський О.: Статті на тему українських військових відзначень - "Вісті Комбатанта" - ч. 2, 3, 6 - 1969, ч. 1 - 1971, ч. 5 - 1974, ч. 3, 4 - 1980, ч. 2 - 1984, ч. 1 - 1987, Торонто - Нью-Йорк.

Загородський О. (ген.): Лицарі Ордену Залізного Хреста, - додаток до перевиданої книжки ген. В. Сальського "Українсько-Московська Війна 1920 року в документах" - Нью-Йорк, 1970.

"Історія Українського Війська" - В-во І. Тиктора - Вінніпег, 1953.

Корчак-Городиський О.: Ордени, медалі й відзначення - "Мета" ч. 11 (212), Філядельфія, 1983.

Кущинський А.: Три тисячі орденів і відзнак д-р Ю. Сас-Подлуського - "Бюлетень СБУВ" ч. 18, Торонто, 1964.

"Літопис УПА" - Військові відзначення УПА - том 1 - Торонто, 1976.

Рада Відзнаки.: "Корпус Січових Стрільців" - Чікаго, 1969.

Роєнко В.: Хрести, медалі, грамоти - "Пам'ятна Книга СБУВ" - Гамільтон, 1987.

Семмо О.: Ще про ордени, медалі й відзначення - "Мета" ч. 1 (251) та ч. 2 (252), Філядельфія, 1987.

Littlejohn D.: *General Government: 2 Galicia and The Ukraine* - "Foreign Legions of the Third Reich", vol. 4, San Jose, Cal., 1987.

O'Toole E.H.: *Ukrainian Awards* - "Orders and Medals" - no. 4 (149), London, 1975.

Dr. Podlusk G.: *The Awards of the Ukraine* - Articles 1-6 "The Medal Collector" - vol. 15, No. 5, 6, 7, 9 - 1964, Vol. 16, No. 2, 3, 5 - 1965, - publ. in U.S.A.

Purves A. A.: *Ukraine* - "The Medals, decorations & orders of the Great War 1914-1918" - London, 1975.

I.S.B.N.: 0-9688187-3-0